

NYTT HÅP

PASKEMEDITASJONER
FRA DIAKONHJEMMET

Frå gråt til dans

Sju teikn gjer Jesus i Johannesevangeliet. Kvar gong blir liv forvandla. Menneska han møter, strir med kvar sine utfordringar. Men noko kjenneteiknar alle: Dei opplever at det som hadde truga livet deira, må gje tapt når Jesus kjem, så dei kan gå jublande vidare. Kanskje dansar nokre av dei av garde på lette føter.

Det er ikkje berre enkelt å vita korleis ein skal forstå desse teiknforteljingane i dag. Men om ein leiter, kan ein finne mange lag med meining i dei. Kjell Nordstokke, diakoniprofessor og tidlegare forstandar ved Diakonhjemmet, har skrive ei bok om dei sju teikna. Her fortel han om korleis samfunnet såg ut den gongen, og kva for sosiale, økonomiske og helsemessige forhold Jesus rørte ved med teikna sine. I dette heftet har Nordstokke skrive korte refleksjonar om dei same spørsmåla.

På bileta i heftet kan du sjå fire born som dansar på lette føter. Desse bileta fortel på sitt vis om dei ulike kjenslene og opplevingane til menneska i dei sju teiknforteljingane. Under rettleiing av to røynde koreografar gjev borna uttrykk for ulike stader eit menneske kan vera på vegane som går frå skam til glede, frå svelt til overflod, frå skuld til fridom – ja, frå død til liv.

Signa påskehelg.

Idar Magne Holme,
forstandar og administrerande direktør,
Diakonhjemmet stiftelse

DET SKJEDDE I ET BRYLLUP
I KANA I GALILEA. FØR
FESTEN VAR OVER, TOK VINEN
SLUTT. DA FIKK JESUS FYLT
SEKS KÅR MED VANN. I DET
KJØKEMESTEREN SMAKTE
PÅ VANNET, VAR DET BLITT
TIL VIN.

Joh 2,1-11

Fra skam til glede

Forventningen om en minnerik bryllupsfest brytes av beskjeden om at det snart vil være tomt for vin. Festen vil gå i stå, gjestene vil bryte opp lenge før tiden, og brudeparet vil sitte igjen, skuffede og skamfulle.

Da griper en av gjestene diskret inn. En ny melding kommer til vertskapet: Det er vin i overflod – av en kvalitet ingen har smakt før! De forløsende ordene snur trusselen om fiasko og skam til glede; nå vet de at dette blir en minneverdig fest, og at de slipper å miste ansikt.

Slik handler Jesus. Midt i livet, i et nabolag samlet til fest. Et ungt par fikk oppleve ham som gjest og venn, en som ville det beste for dem.

Noe av det vonde ved skammen er at den henger ved oss som mennesker, og kan gjøre at vi ikke lenger opplever oss likeverdig med andre. Vi kan begynne å frykte andres blikk. Jesus hindret skammen i å feste grepet om det unge paret, så de kunne møte andres blikk i åpenhet og glede.

EN KONGELIG EMBETSMANN
HADDE EN SØNN SOM VAR SYK.
HAN BA JESUS OM Å KOMME.
«UTEN AT DERE SER TEGN
OG UNDER, TROR DERE IKKE,»
SA JESUS. «KOM HERRE,
FØR GUTTEN MIN DØR!»
SA MANNEN.

Joh 4,46-54

Fra hjelpeløshet til tro

En kongelig embetsmann er ikke en hvem som helst. På Jesu tid representerte han okkupasjonsmakten med en myndighet som gjorde ham både fryktet og hatet. Uniformen hans utstrålte styrke og ga ham et skinn av å være usårlig.

Så ble sønnen hans syk, og han innså at maktmidlene han rådde over, ikke var til noen hjelp i kampen mot dødskreftene som hadde fanget barnet hans i et nådeløst grep. Skulle han miste gutten som han elsket?

Når sykdom og ulykke rammer – ofte uforklarlig og brutalt – er vi alle sårbare. Det nytter lite å skjule seg bak sikkerhetsanordninger. Men selv om vi ikke kan unngå å erfare livets sårbarhet, og selv om vi kan ha lyst til å gi etter for resignasjon og håpløshet, er ingen av oss overgitt til en forutbestemt skjebne.

Den kongelige embetsmannen satte seg i bevegelse. Ryktet sa at det fantes en mann, Jesus fra Nasaret, som helbredet syke. Han gikk en hel dag på støvete veier i håp om å møte ham. Han var avkledd alle sine maktmidler, men troen hjalp ham å se framover.

Han møtte Jesus, som så hans tro, og i troen et ankerpunkt for håp. Sønnen ble helbredet.

Hvordan det gikk med embetsmannen etterpå, sier ikke fortellingen noe om. Kanskje fikk han et nytt syn på makt og sårbarhet. Uansett hadde Jesus sett og bekreftet troen hans, slik at han kunne gå derfra med et nytt holdepunkt for trygghet og håp.

VED DAMMEN BETESDA
LÅ SYKE, LAMME, UFØRE
OG BLINDE. AV OG TIL BLE
VANNET SATT I BEVEGELSE.
DEN FØRSTE SOM DA STEG NED
I VANNET, BLE HELBREDET.
EN MANN HADDE LIGGET
DER I 38 ÅR. DA KOM JESUS.

Joh 5,1-15

Fra ensomhet til fellesskap

«Det er ingen til å hjelpe meg.» I 38 år hadde han sett andre bli hjulpet ut i det helbredende vannet. Selv var han sist i køen. Kanskje smertet det like mye som den kroniske sykdommen hans.

Det finnes mange mekanismer som stenger mennesker ute. Sosial status, hudfarge og kjønn er blant dem som er best kjent, gjennom alle tider og i alle kulturer. Utestengelse fører med seg fornedrelse, fortvilelse, oppgitthet – og noen ganger sint protest.

Jesus kommer. Han ser forbi alle de andre og møter mannens blikk. «Vil du bli frisk?» spør han. Der og da skjer underet, hinsides all menneskelig forventning og erfaring. Med ett er det mulig å reise seg, starte vandringen hjem og igjen være sammen med familie og venner. Han som i årevis har vært stengt ute, har fått nytt liv og blitt del av et fellesskap.

Jesus møter utestengte og fornedrede mennesker. Han reiser dem opp, ikke bare fysisk, men også sosialt og åndelig.

Det er også et eksempel til etterfølgelse: Å være en venn for venneløse og for mennesker som havner sist i køen.

JESUS LØFTET BLIKKET
OG SÅ AT EN STOR
FOLKEMENGDE KOM TIL HAM.
«HVORDAN SKAL ALLE DISSE
FÅ NOE Å SPISE?» SA HAN.
ET BARN HADDE FEM BRØD
OG TO FISKER, MEN HVA
VAR DET TIL SÅ MANGE?

Joh 6,1-15

Fra sult til overflod

Er det er mulig, midt i et karrig og øde område, å skaffe mat til mer enn fem tusen mennesker? Folk hadde gått langt for å møte en forkynner det gikk gjetord om, uten å tenke på at uten mat ville de tappes for krefter. Nå gikk det mot kveld, folk var sultne, og ingen steder var det noe å spise.

Jesus snur ikke ryggen til mennesker som sulter. Han mobiliserer disiplene til innsats. En av dem kommer frem med et barn som har noen fisker og brød. Kan det være nok? Det er i alle fall noe!

Jesus ber folket sette seg ned. Den store folkemengden omdannes til mindre grupper av mennesker som ser hverandre ansikt til ansikt. Disiplene bringer brød og fisk til dem, og de deler med hverandre. På en forunderlig måte viser det seg å være nok til alle, ja, det er til og med mat til overs, som disiplene samler inn slik at ikke noe skal gå til spille.

Dette er ikke egentlig mulig. Derfor er det et under. Underet henter sin kraft i takkebønnen Jesus ber, og i hendene hans som bryter brødet og gir alle å spise: Et forvandlingens under som gir næring til både kropp og sjel. Slike undre kan fortsatt skje, der mennesker møter hverandre ansikt til ansikt og deler det de har med hverandre.

DISIPLENE GIKK OM BORD
I EN BÅT. DA DE HADDE
RODD ET STYKKE, SÅ DE
AT JESUS KOM GÅENDE
MOT DEM PÅ SJØEN, OG DE
BLE REDDE. MEN JESUS SA
TIL DEM: «DET ER JEG.
VÆR IKKE REDDE!»

Joh 6,16-21

Fra frykt til trygghet

Naturen er lunefull. I løpet av minutter kan blikkstilte snus til høye bølger. Disiplene trodde de hadde en rolig rotur foran seg da de satte kursen for Kapernaum. Men så kom den kraftige vinden. Bølgene gikk høyt og slo inn over båten. Disiplene fryktet for sine liv.

Den gang ble slike naturkrefter forbundet med onde makter. I dag snakker vi om en natur i ubalanse, om klimaendringer som fører til ekstremvær og ødelegger folks livsgrunnlag. Fortsatt handler det om enorme krefter som gjør mennesker hjelpeløse og redde.

Mens disiplene ror for livet, ser de en skikkelse komme gående på sjøen. Var det et dødens sendebud som var kommet for å hente dem? Så hører de en stemme som de kjenner godt: «Det er jeg. Vær ikke redde!» Da mister uværet sin kraft, de kommer trygt i havn og kan legge til.

Det kan være mange grunner til frykt. Men Skaperen har fortsatt «den hele vide verden i sin hånd». Fremdeles kommer Jesus til mennesker som frykter for sitt liv, med ordene: «Det er jeg. Vær ikke redde!»

JESUS KOM FORBI EN MANN
SOM VAR FØDT BLIND.
DISIPLENE SPURTE OM DETTE
SKYLDTES FORELDRENE ELLER
MANNENS EGNE SYNDER.
«VERKEN HAN ELLER HANS
FORELDRE HAR SYNDET,» SA
JESUS. HAN SMURTE LEIRE
PÅ ØYNENE HANS OG SA:
«GÅ OG VASK DEG I SILOA-DAMMEN.»
MANNEN KOM TILBAKE SEENDE.

Joh 9,1-41

Fra skyld til frihet

«Hvem har skylden?» Spørsmålet kommer fort i møte med andres eller egen ulykke.

Hvis man opplever sykdom, fattigdom eller utestengelse, er det ekstra belastende om andre antyder at det er ens egen skyld – at det for eksempel kommer av usunt kosthold, manglende mosjon, lite innsats eller bare latskap.

Da disiplene fikk øye på en mann som var født blind, spurte de Jesus hvem som hadde skylden. Var det foreldrene eller mannen selv som hadde syndet?

Den gang var det vanlig å tenke at en blind person var uten indre lys og derfor en trussel for sine omgivelser. Slik tenker vi ikke i dag. Men fortsatt skjer det at vi bedømmer folk ut fra hva vi oppfatter som skavanker, fysiske eller moralske, og ikke ut fra hvem de er som med-mennesker.

Jesus er uvanlig bestemt når han avviser en slik tankegang.

Jesus nøyer seg ikke med å snakke *om* mannen som var født blind. Han snakker *til* ham, han legger fingeren sin på øyet hans, og gir ham det befriende ordet om å reise seg og gå til Siloa-dammen for å vaske seg. Berøringen bryter tabugrenser og gir løfte om frihet til et menneske som var fanget i fattigdom og fordommer. Følger vi hans eksempel? Opprettholder vi livshemmende tabuer, eller våger vi å bryte dem?

LASARUS VAR DØD. MARTA
OG MARIA SA TIL JESUS:
«HADDE DU VÆRT HER, VILLE
IKKE BROREN VÆR VÆRT DØD.»
«HVOR HAR DERE LAGT HAM?»
SA JESUS. HAN GRÅT.
VED GRAVEN SA HAN: «TA
STEINEN BORT!» SÅ BA HAN
OG ROPTE HØYT: «LASARUS,
KOM UT!»

Joh 11,19-45

Fra død til liv

Gjennom dette heftet har vi fulgt Jesus i møtet med mennesker som hadde fått livene sine truet – av skam, sårbarhet, ensomhet, sult, frykt, skyld. Nå står han overfor døden, summen av alt det som truer livet.

Døden hadde rammet en søskenflokk. Søstrene Marta og Maria hadde ikke bare mistet en kjær bror. Ifølge datidens sosiale orden var de som kvinner nå nærmest rettsløse uten en mann i huset. Kunne de stole på venner og naboer, eller var de helt overlatt til seg selv? Det var tungt for dem at Jesus, vennen som de hadde hatt så stor tillit til, ikke var kommet da Lasarus ble alvorlig syk, til tross for at de hadde sendt beskjed og tryglet ham om å komme.

Da Jesus endelig kom, hadde Lasarus allerede ligget i graven i fire dager. «Hadde du vært her, ville dette ikke skjedd,» sa begge søstrene da de møtte ham, i en blanding av tro og skuffelse.

Foran graven tar Jesus et oppgjør med dødens makt. Lasarus ropes ut. Han løses fra liksvøpene og kan følge søstrene sine hjem. Han lever videre, fortsatt under menneskets livsvilkår, som er dødeligheten – men for alltid som et vitne om han som gjør død til liv.

Koreografer

Agnes Veronica Naur Kiss (t.h.) og Mari Joramo er eiere og daglige ledere ved Flyt Studio, et senter for bevegelse og dans, beliggende på Nesodden. Agnes er profesjonell danser og koreograf utdannet med BA i dans fra Kunsthøgskolen i Oslo og ved Den Norske Opera & Ballettskole, og er – blant annet – prosjektleder for (In)Visible, et kunstnerisk traumebearbeidingsprosjekt for enslige mindreårige i asyl. Mari er utdannet sanger, koreograf og låtskriver fra University of Northampton, Bachelor of Arts, Music with Dance, og har blant annet ledet, organisert og satt opp over 100 forestillinger med barn, unge og voksne både amatører og profesjonelle innen scenekunst.

Fotograf

Marte Garmann har bakgrunn som fotograf, art director og redaktør. Jobber med markedsmateriell, film og foto for Nationaltheatret og The Thief Hotel. Marte har bygget opp store bildebanks for Entra Eiendom, Snøhetta, Oslo Havn og Statnett. Hun er daglig leder i IBY og driver eget forlag hvor hun gir ut kokebøker, og har illustrert over 15 bøker for ulike forlag.

Kalligraf

Liv Sødal Krogh er grafisk designer i 2K/Denmark. Utdannet på Statens Håndverks og Kunstindustriskole, Oslo og Den Grafiske Høyskole, København. Har tegnet originalen til den treskårne altertavlen i Diakonhjemmets påskehefte 2014.

«Tegn» av
Kjell Nordstokke

Kjell Nordstokke (f. 1946) er dr. theol. og har blant annet bakgrunn som misjonær i Brasil. Han har også vært forstander ved Diakonhjemmet, og har utgitt flere bøker om diakoni og om folkelig bibellesning. Tekstene i dette heftet tar utgangspunkt i hans bok «Tegn», som beskriver og fortolker de syv tegnhandlingene Jesus gjør i Johannesevangeliet. Den diakonale og kontekstnære tilnærmingen til bibeltekstene utfordrer leseren til å tenke over hvordan undrene kan forstås i vår tid. «Tegn» er utgitt på Verbum forlag, og passer godt for bibellesere, bibelgrupper, teologi- og diakoni-studenter.

Nytt håp – Påskemeditasjoner © Diakonhjemmet 2018
Prosjektansvarlig: Sindre Skeie | Prosjektkoordinator: Elisabeth Hove | Redaksjonskomite: Sindre Skeie,
Aud Irene Svartvasmo og Elisabeth Nilsen-Aas
Idé, design og dtp: 2K/DENMARK | Trykk og bokbind: ArcoRounborg, Skive
Bibelteksten er hentet fra Bibel 2011 © Bibelselskapet. Gjengitt med tillatelse.
For bestilling av flere hefter, kontakt Elisabeth Hove tlf: 22451786 eller e-post: hove@diakonhjemmet.no

ER DU PASIENT ELLER PÅRØRENDE
VED DIAKONHJEMMET SYKEHUS
OG ØNSKER NOEN Å SNAKKE MED?

Preste- og diakontjenesten på Diakonhjemmet
Sykehus er døgnbemannet og nås via sykehusets
hovedresepsjon, tlf: 22 45 15 00

Sykehusprestene er:
Aud Irene Svartvasmo, tlf: 22 45 48 32,
e-post: aud.i.svartvasmo@diakonsyk.no

Jarl Bøhler, tlf: 22 45 15 19,
e-post: jarl.bohler@diakonsyk.no

Kjersti Håland, tlf: 22 45 15 18,
e-post: kjersti.haland@diakonsyk.no

Sykehusdiakon:
Gudmund Johnsen Wisløff, tlf: 99 42 86 87,
e-post: gudmundjohnsen.wisloff@diakonsyk.no

Ønsker du en samtalepartner fra et annet
tro- eller livssynssamfunn eller fra Human-Etisk
forbund, kan prestedtjenesten formidle kontakt
med «Samtalepartnere for tro og livssyn»
ved Oslo universitetssykehus.

ER DU BEBOER ELLER PÅRØRENDE VED ET AV
VÅRE SYKEHJEM OG ØNSKER NOEN Å SNAKKE
MED, KAN DU GJERNE KONTAKTE PREST ELLER
DIAKON I DIN LOKALE MENIGHET.

ER DU STUDENT ELLER ANSATT VED VID
VITENSKAPELIGE HØGSKOLE
OG ØNSKER NOEN Å SNAKKE MED?

Studiested Diakonhjemmet, Oslo:
Studentprest Line Heiberg Ringen, tlf: 22 45 19 15,
e-post: line.heiberg.ringen@vid.no

Studentdiakon Elisabeth Nilsen Aas, tlf: 22 45 19 28,
e-post: elisabeth.nilsen.aas@vid.no

Studiested Stavanger og Sandnes:
Prest Leni Mæland
(kontor Universitetet i Stavanger), tlf: 93 01 87 22,
e-post: leni.maeland@uis.no

Studiested Bergen:
Studentprest Inge Høyland, mob: 415 63 972,
e-post: inge.hoyland@prest.uib.no

Studentprest Marie Grindheim, tlf: 97 60 45 58,
e-post: marie.grindheim@prest.uib.no

Diakonhjemmet

Diakonveien 14, 0370 Oslo · 22 45 15 00 · www.diakonhjemmet.no